

DEVECSERI UJSÁG

Társadalmi, közgazdasági és politikai hetilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:		Felelős szerkesztő: DR. SOMOGYI KÁROLY	Kiadótulajdonos: HUSS FERENC	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Devecser, Klapka-ucca 16.
Egész évre	8 pengő			TELEFON 23.
Fél	4			Ide intézendők a lapot érdeklő minden-
Negyed	2			nemű közlemények
Egyes szám ára 20 fillér				

Ma,

augusztus hó negyedikén van tíz esztendő évfordulója, hogy Kun Béla százharmincegy napos rémuralma a letörésére irányuló sok-sok kísérlet után végre teljesen megbukott. A vörös kormány tulajdonképpen lemondása már a júl. 31-én tartott szovjet-ülésem megtörtént, amikor is a népbiztosok belátták, hogy rabló uralmuk nem tartható már tovább, lemondtak s átadták az uralmat egy mérsékelt szocialista kormánynak, a szabad elköltözés biztosítása mellett.

Ha ma: a magyar kommunizmus megszűnésének évtizedes fordulóján visszatekintünk a rémuralom idejére; ha földézzük az ártatlanul letartóztatott, vagy halálra ítélt szeretteink rémes perceit; ha visszagondolunk a bitófákra, melyeken mártírhalált haltak a régi, törvényes rend helyreállítására törekvő igaz magyar hazafiak; ha visszagondolunk a halálvonatra; a Batthyány-palota rémes óráira; a hirhedt Lenin-fiukra, kell, hogy minden hazafinak eszébe jusson annak a kornak minden szenvedése és hogy a világot annyira behálózott kommunizmus ellen — az itthoni szomorú példák miatt is — körömszakadtig harcolni kell.

Amikor a magát szocialista érzésűnek valló Károlyi, a rövid életű magyar köztársaság első és utolsó elnöke, 1919. márc. 21-én átadta a hatalmat a szélsőséges szocialistáknak, egyszerre kinyiták az elzárt politikai bűnösök zárkájának ajtai és Kun Bélával az élükön pár nap alatt megteremtették az orosz mintára a proletariatus végzetes uralmát a megcsontított, ezer sebtől vérző, fáradt Magyarországon.

A vörös eszmék fáradhatatlan apostolai fölkeltek a tömeg gyűlöletét a régi rendszer ellen és lekartak rombolni mindent ami múlt, ami történelem és az erőszak gyilkos fegyverével radikálisan vélték Szent István országát a kommunista eszmék követelte szovjet országgá máról-holnapra átalakítani. A hatalom nyergében ülő népvézerek kényük-kedvük szerint kinozták, vagy végezték ki a magyar társadalom sok-sok dolgos és kiváló tagját anélkül, hogy megskálta volna egyszer is az embervért ezek a szadista pribékek.

Természetes, hogy a magyar társadalom józanul gondolkodó elemei nem jó szemmel nézték a csőcselék féktelen tombolását és a kis országban néha-néha itt is, ott is akciót indítottak „a mindenkit boldogító kommunizmus” letörésére. Ezek az akciók ellenforradalom névvel kerültek be a hazai vörös uralom fájdalmas történetébe.

A négy évig tartó világháborúban megfogyott a nép, elvesztettük az ország nagy részét s itthon ütötte-verte egymást a magyar. Miért? Nem igen tudták, hogy miért!

És augusztus 4-én, kitombolva magát a proletarizmus, tönkre téve egy nemzet erkölcsi hírnevét és anyagi hitelét, megbukott a vörös uralom, vezetői a sok rabolt értékkel külföldre menekültek, itthon pedig megkezdődött a retorzió és az újrászületés.

A kommunista veszedelem azonban, amely azóta világlajosság és állandó nemzetközi kérdés kezd lenni, lassan-lassan fejlődik és sokszor zavart idéz elő az amugy is puskapor illatú világban. Augusztus 1-én mindennél tüntetni akartak a kommunisták eszméik mellett, de csakhamar nyakon csipte őket a világ szemfüles rendőrsége s ma már Európa fővárosainak fogházaiban szövégetik messzemenő terveiket Marx ifju apostolai és apostolnői.

Kétségkívül új idők küszöbén állunk; a hatalmas császári és királyi koronák lehullottak, az uralkodók hatalma megnyirbáltott és a nép észszerű uralma kezd kialakulni mindenfelé. De ez nem jelenti azt, hogy a nemzet meghazudolja és letagadja történelmét, vagy kivetkőzzék nemzeti sajtóságából, feladja faji függetlenségét, hanem igenis maradjon meg, amiként a német, angol, francia maradt, először saját nemzeti mivoltában, ne legyen kozmopolita és csak azután legyen hive az észszerű szocialis tanoknak. A társadalmi élet olyan, hogy mindenkre egyformán szükség van abban s a politikus, a bankár, az orvos, a tanító, az iparos, a kereskedő és a munkás összessége alkotja azt, egyik életfüggvénye a másiknak, egyik sem élhet a másik nélkül.

Szükében a kényér és a munkaalkalom, kicsi a kereseti lehetőség, ezek a mai mindennapi panaszok, de nem szabad felülni a nagy ígéreteknek, amik ezek megváltoztatását ígé-

rik, nem szabad a forradalmi eszméktől elvakultan a haza és a társadalom biztos alapokon nyugvó bázisait lerombolni.

Minden dolgos magyar polgárnak kötelessége, hogy harcoljon a lappangó és sok veszélyt hozó kommunizmus ellen, mert az a nemzetközi eszme, amit képvisel ez a társadalmi mozgalom, megszüntetni igyekszik a magyar fajt, elfeledtetni akarja ezeréves történelmünket, kiakarja irtani a nemzeti sovinizmust, már pedig, ha ezek nincsenek, nem lesz többé boldog, nagy Magyarország.

Pedig mi ezt akarjuk!

Losonczi Dezső

A Dunántul kollégiuma.

Irta: Dr. gr. KLEBELSBERG KUNÓ
vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Magyar anyák!

Az osztrák önkényuralom Magyarországot minden téren elhanyagolta; kétségbeesztő volt az a helyzet is, amelyet a 67-es kiegyezés megkötése után báró Eötvös József és magyar kultuszminiszter-utódai itt találtak.

Az ország nyugati részei számára ki kellett építeni a budapesti egyetemet, Erdély és a Tiszántul számára pedig Kolozsváron egész gondosságát és pénzügyi erejét. Így tantermek, könyvtárak, laboratóriumok és klinikák építése igénybe vette az állam egész gondosságát és pénzügyi erejét s így esett, hogy a fődologról, magáról az ifjúságról valahogyan megfeledkeztek. A kor uralkodó eszméjének, a liberálisizmusnak, egyébként is az volt a felfogása, hogy az állam minél kevesebb dologba avatkozzék bele. A legtöbb ügyet átengedték a családnak.

Otthon a fiú a család és a középiskola fokozott fegyelme alatt állt. De a 18 éves kora a kettős fegyelem egyszerre megszakt, amidőn a szülők az ifjakat az életnek éppen legkritikusabb korában felküldték Budapestre egy hónapos szobába. Az egyetemet nem kérte senki számon a tanulást; a budapesti otthonából pedig hiányzott az anya gondossága és a jogos apai szigorúság. Hány ifju jutott rossz társaságba, hány betegedett meg egész életére, hány keveredett adósságokba, hány romlott meg belsőleg. Magam is láttam tragikus eseteket, amikor az anya testben és jellemében roncsként kapta vissza azt a fiút, akit egy évvel előbb mindenképpen egészségesen bocsátott utnak Budapestre.

A laikus nem is sejtí, de mi, az iskola emberei tudjuk, hogy sok nemzeti, közéleti, társadalmi és erkölcsi bajt is arra kell visszavezetnünk, hogy a kiegyezés korában a diákjóléti kérdések nemcsak el voltak hanyagolva, de alig léteztek. Szatiraszamba megy, de igaz, hogy a korszak első felében az egyedüli diákjóléti intézmény a kávéház volt.

Ezeknek a bajoknak szemlélete vezette rá dr. *Glatzfelder* Gyula csanádi püspököt arra a felismerésre, hogy az angol kollégium

gondolatot, a magyar viszonyok által megkívánt módosításokkal, nálunk meg kell honosítani és nagy szervező képességével megalakította előbb a budai, majd a pesti Szent Imre-kollégiumot. Közben létesültek a vidéki egyetemek, amelyek az ifjúság elhelyezkedése a városok kedvezőtlen lakásvizsgálai következtében elég nehéz kérdés volt.

Pécsen is gyors segítségre volt szükség. Ezért fordultam *Virág* Ferenc pécsi püspök urhoz és *Vargha* Domján egyetemi professzor urhoz, hogy állami biztosíték mellett egyházi és társadalmi anyagi erőket egyesítve, egészítsék ki a pécsi egyetemet is egy nagy-szabású internátussal, amelyre a szülők megnyugvással bízhatják rá fiaikat abban a megnyugtató meggyőződésben, hogy azok a családi nevelésnek mintegy folytatásaként: vallásos, erkölcsös és hazafias gondozásban fognak részesülni — s azonfelül — minden fényűzés gondos kerülésével mégis megtalálják ott azt a komfort, amelyre modern művelt ember joggal igényt tarthat.

Szűk felfogása lenne a magyar közoktatásiügyi miniszteri tisztységnek az, ha csak arra ügyelnék, hogy a magyar iskolák, az egyetemről kezdve a kisdodóig, hivatásuk magasla-

tán álljanak. Ugy érzem, hogy felelős vagyok a magyar ifjúság erkölcsi, szellemi és testi fejlődéséért is.

Ezért óva intem a szülőket attól, hogy éppen az életnek legveszedelmesebb éveiben beledobják gyermekeiket a fővárosi élet kísértésébe.

Hogy a meggondolatlan szülőket ettől visszatartsam, megrázó példák egész sorára tudnék hivatkozni. A német szülők is sokkal nagyobb megnyugvással küldik gyermekeiket a vidéki kis egyetemre, hol a tanár és tanítvány között sokkal közvetlenebb viszony fejlődhetik ki.

Érezve a reám nehezedő felelősség egész súlyát, ajánlom tehát a dunántúli magyar szülőknél, kapjanak két kézzel a kedvező alkalom után, amelyet gyermekeik neveltetése érdekében a MAURINUM-nak az 1929/30-ik tanév elején való megnyitása jelent. Dunántúli törvényhatóságai már magukénak mondták ki a pécsi egyetemet; most a szülők és tanárok utasítása szerint az ifjak orientálódnak Pécs, illetve a Maurinum felé.

Melegen ajánlom ezt a mintaszerűen megépített és megszervezett Maurinumot.

A kereskedelmi miniszter megkezdi a kirakodó vásárok megszüntetését.

Néhány év alatt végleg megszűnnek a kirakodóvásárok.

A kirakodó vásárok sokszázezer szokása ma már idejét multá és érthető, hogy a kereskedők mind hangosabban tiltakoznak a kirakodó vásárok ellen és mind élenkebben követelik azoknak mielőbbi megszüntetését. A mai közlekedési viszonyok között a kirakodó vásároknak nincsen jelentősége, — annál nagyobb károkat okoz mindenütt a helyi kereskedelemnek. Nálunk még most is vásárra tartják a szükséges áruk beszerzését, pedig kétségtelen az, hogy a vásári árus nem törődik úgy a fogyasztók jó kiszolgálásával, mint a helybeli kereskedő. A kirakodó vásárok fenntartásának legkomolyabb jogcíme az volt, hogy a vásárok igen jelentékeny jövedelmei szereznek a községnek, amelyek a helypénzből és a vásári forgalmi adóból komoly bevételre tettek szert.

Hiába kérték eddig a kereskedők a kirakodó vásárok megszüntetését, a kormány éppen a községek magatartása miatt nem akart ehhez a kérdéshez nyulni mindaddig, amíg a községekkel megállapodásra nem jut megszűnő bevételeik pótlásának kérdésében. Ertesülésünk szerint a legutóbbi hetekben fontos tárgyalások folytak a pénzügyminisztériumban, amelyekben tisztázták ezt a kérdést és elhárították a kirakodó vásárok megszüntetése elől a községi háztartások szempontjából felmerülő akadályokat.

A megállapodás alapján most már a kereskedelmi miniszter foglalkozik a kirakodó vásárok megszüntetésével, akinek tervei szerint a kirakodó vásárokat csak fokozatosan szüntetik meg. A jövő évben kezdődik a kirakodó vásárok megszüntetése, olyképpen, hogy a vásárok egyrészt már 1930-ban törlik és

egy fokról-fokra csökkentve a vásárok számát, három négy esztendő alatt végleg megszüntetik a vásári intézményt. A kereskedelmi miniszter az őszi hónapokban a vásárok megszüntetésének tervét bemutatja az érdekképviseletnek és hozzáfog az elavult kirakodó vásári intézmény megszüntetéséhez.

SPORT

Labdarugás.

Kerta—Tuskevár 5:0.

Julius 21-én volt Tuskeváron Kerta és Tuskevár revansmérkőzése, melyen az előző mérkőzésből győztesen kikerült Tuskevár 5:0-as vereséget szenvedett. Ugy látszik Tuskevár csapatára is ráragadt az a rossz tulajdonság, hogy ha egyszer győz valahol, akkor azt hiszi: akárhogy játszik is, győzünk. S rendszerint csalódás szokott a vége lenni.

Devecser II.—Tuskevár 2:1.

Mult vasárnap Devecser II. csapata indult Tuskevárra, hogy játszon és győzzön, ami akármilyen furcsán hangzik is, bekövetkezett. Az első gólt Tuskevár rugta, de a következő pillanatban Nagy egyenlített és Szigeti góljával Devecser második csapata megérdemelt győzelmet vívott ki magának.

Ma, vasárnap d. u. fél 4 órakor lesz a levente sportpályán csapatunk revansmérkőzése Ajkával. Ajka javított csapatával megint a győzelem reményében van. Nagy a készültség csapatunknál is, a felállítás néhány emberrel javítva van, úgy hogy nálunk is megvan az eshetőség arra, hogy győzünk. Intve csapatunkat a fegyelemre, összetartásra, vigyázzon, nehogy vereséget szenvedjen egy döntetlen játék után saját pályáján. A két győzni akaró csapat mérkőzésére nagy az érdeklődés.

H I R E K

Villanyfényben a vármegye. 120 községben ötszáz kilométer hosszu vezeték.

A villamosítás problémájának megoldása terén jelentős szerepe van annak a munkának, amely a napokban kezdődik meg Veszprém vármegye területén. Az egész megyét egyszerre elektrifikálják a minisztertanács határozata értelmében.

Ez az első eset, amikor egy egész vármegye villamosítása egyszerre vihető keresztül. Ennek a jelentősége akkor érthető, ha figyelembe vesszük, hogy ugyancsak egy csapásra százhusz községben kerül bevezetésre a villamos energia, 120 községben a villanylámpa szinte egyazon pillanatban gyullik és ezzel megnyílik a kulturális és a gazdasági fejlődés útja.

Arról, hogy mit jelent a kultúra szempontjából a villanyáram bevezetése az egyes falvakba, talán beszélni sem kell. A szobában égő villany, a Bakony legkisebb községének legszegényebb házába is fényt, világosságot visz s alkalmat nyújt a munka elvégzése után olvasásra, szellemi foglalkozásra. A százhusz községet összekötő megyei vezeték hossza körülbelül ötszáz kilométer lesz, az egyes községekben létesítendő vezeték pedig körülbelül háromszáz kilométerre terjed.

Vármegyénk agilis főispánja, *Körmenydy-Ekes* Lajos kitartó munkásságának gyönyörű eredménye ez a nagyszabású mű, amely úgy kulturális, mint közgazdasági tekintetben is óriási jelentőségű.

— Hátralékos olvasóinkat ismételtén tisztelettel kérjük a hátralékok beküldésére és az előfizetések megújítására.

— Szabadságon. *Belák* Endre járási főszolgabíró és dr. *Csorba* Géza tb. főszolgabíró heffőn kezdték meg négy-négyhetesi szabadságukat. Távollétükben a hivatalt dr. *Kondor* János szolgabíró vezeti.

— Választás. F. évi július 29-én tartotta meg a kislódi körjegyzőség a körjegyzőségi segédjegyző választást, melyen dr. *Kondor* János szolgabíró elnökelete alatt *Weichner* Kálmán okl. jegyzőt közfelkiáltással segédjegyzővé választották.

— Közgyűlés. A devecseri járási Ipartestület jul. hó 21-re tűzött rendes évi közgyűlése a tagok kevésszámú megjelenése miatt 28-án volt csak megtartható. *Böröcz* János elnöki megnyitóján után próbált ügyek letárgyalásával a számvizsgálók és pénztárnok választása következett. Számvizsgálók lettek: *Németh* Ferenc, *Horváth* Lajos és *Nemes* Dezső. Pénztárnok: *Torma* Károly. Utána a közgyűlés elhatározta, hogy a devecseri járás területén uralkodó munkanélküliség megszüntetése céljából kért intéz a kormányhoz, hogy egy mezőgazdasági, ipari növényfeldolgozó telep létesíttessék, amely munkaalkalmat, kereseti lehetőséget adna és az összlakosság javát és hasznát szolgálná. Végül az Ipartestület 670 tagja az elnök indítványára egyhangulag csatlakozott a Magyar Revíziós Ligához.

— Itéletidő. A mult pénteken délután 5 óra tájban valóságos itéletidő vonult el felettünk. Menydörgés és villámlás közepette óriási zivatar szakadt reánk, sűrű jégesővel vegyest, amely némely helyen madártöltés nagysága is volt. A jégeső óriási károkat okozott a környéken, különösen Kolontár, Tóskoberénd és Ajka községek határában. Somló keleti részét is meglátogatta a jégerés, itt is nagy pusztítást végezve. A kolontári és tóskói határból óriási fákat csavart ki a szélvész s egy ilyen kidöntött fa megrongálta a villanyvezetékét is, így csak 24 órai megszüntetett munka után lehetett a világítást újra megindítani.

Nagyságos Asszony!

Tisztelettel kérem: *sziveskedjék őszi halapszűkhégle-
ténék beszerzésével engem megvárni. Szeptember első csü-
tőlökén jövelek.*

Tisztelettel:

*Pamper Sári
Zánosházáról*

— Influenza, torokgyulladás, tüdőcsúshurut, az orr és garat elnyálkásodása, a mandulák, a fül és a szem megbetegedése esetén gondoskodjék arról, hogy gyomra és belei a természetes »Ferenc József« keserűviz használatával többször és alaposan kitisztítsanak. Közkorházak főorvosai megállapították, hogy a *Ferenc József* viz orbáncnál és más lázzal járó fertőző betegségeknel is a szenvedő emberiségnek nagy szolgálatot tesz. Kapcsolható gyógyszerárakban, drogériákban, és fűszerüzletekben.

— Hatósági közeg elleni erőszak. Somlónén a múlt hó 25-én a nagy lúz oltása közben *Györgykövács* Lajos s-vásárhelyi községi bírót, mint tüzoltóparancsnokot *Lál* József s-jenői lakos a köztiük támadt nézeteltérésből mellbe lökte. Hatósági közeg elleni erőszakért a csendőrség Pált a veszprémi ügyészségnél feljelentette.

— Bércsépések ellenőrzése. A földmiveltésügyi minisztérium rendelkezése folytán az idei cséplési idény alatt a bércsépők munkáját, nehogy a rossz cséplőgépek vagy az elcsietett munka következtében a gazdákat kár érje, a bércsépőket a m. kir. gazdasági felügyelőség ellen fogja őrizni, mely hivatal már folyamataiba is tette a szükséges intézkedéseket, községenként szakértőket kért fel abból a célból, hogy azok a rosszul végzett munkából eredő kárt megállapítva, az illető gazda kártérítési igényét hathatósan érvényesíthesse. A bércsépeltető gazdák tehát panaszukkal forduljanak vagy a fennevezett hivatalhoz, vagy pedig közvetlenül a felkért szakértőkhöz.

— Kövel fejbe dobta. Jul. 27-én *Pap* Bálintné és *Licsauer* Gyuláné nagybogdányi lakosok régebbi haragból kifolyólag összeszólaikoztak, miközben *Licsauer* né *Pap* Bálintné az utcán egy kövel fejbe dobta. *Licsauer* né a devecseri bíróságnál feljelentette.

— Cigányverekedés. Jul. 28-án a borszöröcsői lúcsúrol hazafelé igyekezett egy fűskevári cigánytársaság. Utközben összevesztek és botokkal egymást alaposan elverték. A csendőrség a devecseri bíróságnál feljelentette őket.

— Falusi kisgazdálányok háztartási tanfolyamának megszervezése. A földmiveltésügyi miniszter értesítette a Vármegyei Gazdasági Egyesület vezetőjét, hogy a vármegye több községében hajlandó volna 15 éven felüli kisgazdálányok részére hat hétig tartó gazdasági háztartási tanfolyamot rendezni, amely azt a célt szolgálja, hogy a magyar gazdálányokat a háztartási teendőikben úgy elméletileg, valamint gyakorlatilag kiképezze. A falusi lányok gazdasági háztartási tanfolyamainak megszervezésével *Kajda* Endre minisztériumi gazd. előadót, gazdasági egyesületi igazgatót bízta meg a miniszter. A falusi lányok gazdasági és háztartási oktatása igen nagy jelentőséggel bír, ahol az asszony kulturát, tudást visz a házhoz, a férj nemcsak jó gazdaasszonyt kap, hanem olyant, aki helyesen tudja nevelni és vezetni gyermekeit. A háztartási tanfolyamou a tanítás teljesen ingyenes. Legfeljebb az étkezési díjat fizetik a beiratkozás alkalmával, amely hozzátevélegesen 10 pengő lesz a tanfolyam tartamára. Tanfolyamok csak olyan helyeken rendeztetnek, ahol legalább 18—20 növendék részvétele biztosítható. A tanfolyamra való előzetes jelentkezés a községi előjárásnál történik, ahol összeírják a neveket, bevezetik a szülők foglalkozását is, előnyben részesülnek a kisgazdák leányai, mert tulajdonképpen az a tanfolyam célja, hogy ezeket oktassa ki a háztartási és gazdasági ismeretekre. Ha gazdálányokból nem telik ki a létszám, úgy másfoglalkozásúak gyermekei is felvehetők. A Vármegyei Gazdasági Egyesület vezetősége ezúton hívja fel a községek kisgazda asszonyait, hogy jelentsek be serdülő leányaikat a tárgyalt női gazdasági és háztartási tanfolyamra, mert azok, kik azt elvégzik s az ott tanultakat az életben érvényesítik, gyakorolják, csak áldást és jólét hozhatnak a családra, gyermekeikből kiváló gazdákat és jó hazafiakat fognak nevelni s így hasznára válnak az emberiségnek, valamint a magyar hazának. A Vármegyei Gazdasági Egyesület felkéri a községi előjárásokat, hogy ezen felhívást minél széle-

A
Dorso gummitalpú női
rő cipő minősége évek
óta verzenyen felül áll.
Minden cipőn rajta
a „Dorso” védjegy.
Aki elsőrendű minőség-
re súlyt helyez,
ügyeljen a védjegyre.

sebb körben ismertessék. Ha valahol működő női társadalmi testület van, annak közreműködését is kérjük a jobb siker érdekében a tanfolyam megszervezéséhez.

— A házinyultenyésztésről. Amióta oly kicsiny a hazánk, kis dolgokkal is szívesen foglalkozunk. Baromfitenyésztéssel, házinyultenyésztéssel senki sem törődött a régi jó időben s ma 80—85 millió pengő értékű baromfit szállítunk ki az országból 882 millió pengő értékű buzaexporttal szemben. Hazánk kimondottan buza-termelő ország s ösödök óta mindig a buzakivitelünk vezetését az export terén. Ez a tétel billentette, fordította jóvá kereskedelmi mérlegünket. Tehát az egész ország közzgazdasági megítélése, bonitása ettől a buzaexporttól függött s ma majdnem ezt a tételt is elérte az idég semmire sem bécscsült baromfiexport. Ez az apró állattenyésztési ágazat tehát felvirágozott. Mi a baromfitenyésztésnél sokkal jövedelmezőbb és sokkal egyszerűbben és olcsóbban keresztívűhető ugyan csak apró állattenyésztést óhajunk olvasóink figyelmébe ajánlani: a házinyultenyésztést. A házinyul a világ legigénytelenebb állata. Nem kell neki nagy szabad terület, hanem ugyan él valamely faladában, amely akár a városi udvar valamely sarkában is elfér. Nem igényel drága mageléséget, hanem minden utszélen található gazzal, kerit és konyhai hulladékkal is megelégzik. Nem kell tenyésztéséhez kotló, amely majd egy hónapig ül a tojásan. Nemcsak húst produkál, hanem értékes szőrmét is. Husa a baromfi husánál is jobb minőségű fehér hus. Mindezekből azt látjuk, hogy a házinyultenyésztés a baromfitenyésztésnél jövedelmezőbb ágazat. A Házinyultenyésztők Országos Szövetsége, Csillaghegy, Budapest mellett minden érdeklődőt utbaigazít, tenyészanyaggal lát el, ha kell, kellő biztosíték ellenében, visszaszolgáltatási kötelezettség mellett is. Maga ellen vét tehát, aki nem fog hozzá most, amikor annyi a különben kárba vesző zöldtakarmány a házinyultenyésztéshez.

Kettőszobás,

konyha-kamrás lakás, jelenleg üzlet-helyiség, de magánlakásnak is átalakítható, Devecserben, a Deák-téren kiadó.

Bővebbet **BÖRÖCZ JÁNOS**
szabómesternél.

Piaci gabona árak.

Buza	21—22	P	Zab	—	P
Rozs	15—16		Tengeri	23	
Árpa	—		Burgonya	—	

— „Nők újságja a Háztartás” című folyóirat augusztus 1-i száma oly dus és nivós tartalommal és oly bámulatosan szép kiállításban jelent meg, hogy valóságos szennzációt keltett. Művészi kivitelű képei, amelyek a budapesti Szent Gellért fürdő hullámfürdőjének egyes részleteit tárják elénk; élénk és színesen gyönyörködtető novellái, versei; Szederkényi Anna szerkesztő „Elment az asszony” című folytatásos regénye és a háztartás gondjaival foglalkozó gazdaasszony ismereteit gyarapító cikkei, mind élénk bizonyosságai eme kivitelben, tartalomban és irodalmi színvonalban állandóan emelkedő folyóirat életrevalóságának. „Dalol a vidék” című rovatóban szemelvényeket közöl azokból a versekből, melyek a vidéken élő és a közönség kedvenceivé vált költők tollából szálltak a nép ajkára. Ezzel nemcsak az ifju szerzőket teszi országosra ismertté, hanem a magyar lyrát is népszerűsíti. Mutatványszámot készsüggel küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., Bécsi-u. 3.

Kiadó lakás

Kettőszobás, konyhás, istálló lakás villanlyal, a város középpontján olcsó bérért kiadó. Bővebbet dr. **Révész Márton** ügyvédnél.

— Ingyenes rét- és legelőgazdasági tanfolyamok. A földmiveltésügyi minisztérium a jászberényi, karcagi, somogyzentimrei, pápai, esetleg kehidai m. kir. földmivesséskolákban legeltetési társulati elnökök, gazdák, pénztárosok és jegyzők, valamint közbirtokossági bírók és előjárósági tagok, községi legeltető gazdák, végül közös legelőkben érdekelt birtokossági elnökök részére a f. évi október 15. és november 15. közötti időben, esetleg az 1930. évi február második felében 10 napos rét- és legelőgazdasági alsófoku tanfolyamok tartását vette tervbe, amely tanfolyam a rétek és legelők okszerű megmiveltése, valamint a törvényes intézkedések és állattenyésztéssel kapcsolatos ismeretek fognak előadni. A tanfolyam ingyenes, ellátásról az illető intézetben gondoskodás fog történni a hallgatók részére, csupán az oda és visszautazás költségei fejében kell 10 pengő általányt annak idején befizetni. A tanfolyamon résztvenni szándékozók a felvétel iránti kérelmüket a földmiveltésügyi minisztérium VI. főosztály főnökéhez címezve legkésőbb szeptember 15-ig küldjék be. A kérvényen a községi előjáróság igazolja azt, hogy a folyamodó a közös legelőben érdekelt birtokosság-nál milyen tisztséget visel.

A légy szerepe a fertőző betegségek széthurcolásában

Írta: NAGY ELEMÉR dr.

IV.

High a légy emésztését és a föfalt baktériumok sorsát megérthessük, röviden leírom a bélsatorna szerkezetét. A szipóka után következnek a garat, mely a nyelöcsöbe folytatódik. Ez beletorkollik az előgyomorba. Az előgyomor izmos, csőszertűn tagult szerv, mely szivásra van berendezve. Az előgyomor után következik a valódi gyomor. Az előgyomorból vékony cső vezet a begybe, mely valóságos ideiglenes raktárként szerepel. A táplálék a nyelöcsövön keresztül az előgyomor közbeiktatásával közvetlenül a begybe jut. Ezen a helyen a felvett táplálék teljesen változatlan marad. A begyből az elraktározott táplálékot föl-szivattyuzza az előgyomor, melyből azután a valódi gyomorba jut emésztésre a megevert táplálék. A valódi gyomor a torban, az erős hátizmok alatt fekszik. Az igazi gyomor után az utóbéllal véget ér a légy bélsatornája. A táplálkozás legkezdetén a begy telik meg, ha a légy most még tovább eszik, úgy a táplálék közvetlenül az előgyomorba, majd ennek megtelével a valódi gyomorba kerül. A begy egyszeri táplálkozás után átlag négy napig is telve maradhat. A táplálékkal felvett baktériumok így a légy begyében nemcsak, hogy élve maradnak, hanem a szaporodásra is meg van az alkalmuk, sőt a bélsatornában végbemenő emésztési folyamat életképességüket sem károsítja meg.

A légy legjobban kedveli a félig beszáradt táplálékot. Ezt látjuk a tejcsazékak szélén lakmározó legyekről, melyek nem az előttük lévő folyékony tejet fogyasztják, hanem a széleken beszáradt tejmaradékot. A beszáradt emberi köpetre rajokban szállnak le, hogy fölfalják. A légy rendkívül falánk állat, mely csak azért él, hogy egyen és piszkítson. Mindig eszik és ha túl ette magát, akkor a fölőseget minden nagyobb kellemetlenség nélkül, mintha csak arra teremtett volna, kihányja. Az ablakon látható légyiszok között a hányadék nagyobb folt alakjában látható is. A következő pillanatban ismét más táplálékon elégti ki csillapíthatatlan falánságát, mely oly nagyfokú, hogy egymás piszkának, hányadékának neki állanak és megdöbbenő gyorsasággal fogyasztják el. A légy nem válogat, neki mintegy, hogy mit talál maga előtt: a legelképzhetetlenebb piszokból is jóízűen táplálkozik.

A félig beszáradt táplálékot szipókáján keresztül kibocsájtott nyálával oldja fel oly módon, hogy a kiválasztott nyálát mindaddig szűrőselgeti, felszivja, ismét kiereszti, míg bizonyos része fel nem oldódott, melyet azután végleg fel is fal. Ha a légy fertőző volt baktériumokkal, természetes, hogy nyálával sok baktériumot hagyhat a megkezdett ételen, melyet — sajnos — kénytelenek vagyunk sokszor elfogyasztani. Azért nem jó élelmiszert befedés nélkül hagyni.

A légyiszok rendkívül sok boszuságot okoz a háztartásban. De veszedelmes is, mert a légy ürülékében rengeteg baktériumot lehet találni, melyet a légy táplálékával együtt evett meg, de bélsatornájában az emésztés alatt nem pusztultak el s tovább élnek az ürülékben. Cobb megfigyelté, hogy a jólakott légy minden négy és fél perc alatt piszkított. Az ürülékét megvizsgálta és minden ürülékben talált baktériumot. Ebben rejlik a legyek részéről fenyegető igen nagy veszedelem. Vannak, kik azt hiszik, hogy azok a csirák, melyek a légy bélsatornáján átmennek, veszedelmesebb betegség terjesztők, mint azok, amelyeket a légy egyszerűen a testén, a lábain hord közbéni. Cobb azt mondja, hogy „az olyan ablaktáblák, melyek területe 929.013 négyzet centiméter, 10.000 légyiszok van, nem ritkák és hogy azokban a háztartásokban, amelyekről azt lehet mondani, hogy rendben vannak, egy négyszög-lábnyi területen 10—50 légyiszok található”. Hát még ott mennyi van, ahol a fagyak színe miatt nem látható a légyiszok. Ilyenek az elmosódott (neutrális) színre festett tárgyak. A fall tapétán, a lámpa függővászán, ablakredőkn, mennyezetén, gyertyatartókon,

képektereken szinte megszámlálhatatlan a légyiszok. A légyiszok mennyisége függ a melegtől és a táplálék mennyiségétől, milyenségétől. A nyállal etetett legyek nagyon gyakran és egyszerre sok piszkot ürítettek. Melegben a legyek fűgőbbek, többet esznek, tehát többet is piszkítanak.

A légy amellett, hogy veszedelmes, egyúttal sok rossz tulajdonsága van, melyet igen találóan Smith Theobald „konok” szóval jelölt meg. Elhagyottabb vendéglőkben az étkezőknek szinte valóságos harcot kell vívni a legyekkel az ételért, mert valóságos rajokban szállják meg a kikelő fiatalok az ilyen helyiséget. Már kora reggel a szobában boszantják az aludni vágyókat s ha az ember feléjük üt, szinte fokozott hévvel szállnak vissza boszantani az embert. Nagyon szemtelen ilyenkor a légy és a szándékos boszantásra való törekvése letagadhatatlan. Az izzadság szaga csábítja ilyenkor a legyet az alvó emberre, minthogy éhes is, szomjas is, szűksége van táplálékra. (Folytatom.)

Béautófuvar

nappal és éjjel jutányosan vállal, ugyanott **motorok, traktorok és autók** szakszerűen javíttatnak.

Herékpárok, gumik és alkatrészek beszerezhetők.

Kedvező fizetési feltételek!

HORVÁTH JÓZSEF
mechanikai gépjavitó műhelye
DEVECSER, Deák-tér 15.
(Járásbírsággal szemben.)

Cukrászda

Tisztelettel tudatom Ajka és vidéke m. t. közönségével, hogy Ajkán a Hock-féle házban régebben fennálló

cukrászdámat

ujjonan átalakítva, újból megnyitottam. **Friss sütemény és fagyalt állandóan kapható.**

Szíves pártfogást kér tisztelettel:

Buzás Imre
cukrász
Devecserből

Prima marcali

gépszij

minden méretben; legolcsóbb napi áron

Nay Vilmos

bőrkereskedésében
DEVECSER, Kossuth-u. 13.

Eladó

Balaton melletti fürdőhelyen vendéglő szállodával, mézsárszékkal és lakóházzal. A ház a főfronton áll, előtte a piactér, hátmögött a vásártér van.

A következő helyiségekből áll: **1 mézsárszék egy benyúlóval, vendéglősöntés és vendégszobakkal, 1 előszoba, 2 kisebb és 1 nagyobb szoba, 3 külön bejáratu vendégszoba, 1 konyha, hentesműhely és bőröskamra, konyha, pinca, jégverem- és mellék-helyiségekből.**

Dövebbet: dr. Somogyi Károly ügyvéd, Devecser

„Elite“-Mozgó, Devecser

Aug. 4-én

Ha az istenek összefognak

Fősz. Dolores Costello és Warner Oland

Aug. 11-én

A szeplőitlen asszony

Vajda Ernő „Szerelmem vására” c. drámája

Épületfakereskedés és gabonaraktár

(üzlethelyiség lakással együtt) Ajkán, a főtéren augusztus 1-re bérbeadó.

Bövebbet

Somogyi Jánosné

volt fakeskedőnél,
AJKA, Veszprém megye.

Biztos megélhetés

A világhírű „SINGER” varrógépek eladására Devecser és devecseri járás részére

kerületi képviselőt

keresünk.

Megbízható szorgalmas urak küldjék ajánlatukat az eddigi működésük megjelölésével

SINGER

varrógépek R.-T.

Pápa, Kossuth-u. 30.

HÁRSFAVIRAGOT

ANYARÓZSOT

és mindenféle más **gyógynövény** legmagasabb áron vásárol

PANTODROG

magyar gyógynövény rt.

Budapest, V. Díszgrád-u. 7.